

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1948-1949

VERGADERING VAN 12 MEI 1949

Verslag van de Commissie van Financiën belast met het onderzoek van het wetsontwerp houdende verhoging van de actiemiddelen van het Herdiscontering- en Waarborginstituut.

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1948-1949

SEANCE DU 12 MAI 1949

Rapport de la Commission des Finances chargée d'examiner le projet de loi portant accroissement des moyens d'action de l'Institut de réescompte et de garantie.

Aanwezig : de hh. VAN OVERBERGH, Voorzitter; ALLEWAERT, baron de DORLODOT, DELMOTTE, DE SMET (P.), DOUTREPONT, HARMEGNIES, RONSE, TAILLARD, VAN LAEYS, VAN OUDENHOVE, VOS en SCHOT, verslaggever.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Het Herdiscontering- en Waarborginstituut (H.W.I.) werd opgericht bij het krachtens de volmachten genomen koninklijk besluit n° 175 van 13 Juni 1935.

Het had tot doel het land te begiftigen met een instelling die in staat is om bij te dragen tot de goede oplossing van het kredietvraagstuk en bestemd om mede te werken met de particuliere banken, eensdeels, de Spaarkas en de Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, anderdeels.

Het had tot onmiddellijk oogmerk de coördinatie en de geleidelijke vereffening van de Staatsbemoeiingen ter zake van bankkrediet, doch, reeds bij het ontstaan ervan had de wetgever wijselijk voorzien dat meer uitgebreide opdrachten aan het Instituut zouden kunnen toevertrouwd worden en had hij, diensvolgens, deszelfs bedrijvigheid een vrij ruim kader toegewezen.

Zie :

Gedr. St. van de Kamer der Volksvertegenwoordigers :

433 (Zitting 1948-1949) : Wetsontwerp.

443 (Zitting 1948-1949) : Verslag.

Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers :

11 Mei 1949.

MESDAMES, MESSIEURS,

L'Institut de Réescompte et de Garantie (I. R. G.) a été constitué par l'arrêté royal n° 175 du 13 juin 1935 pris en vertu des pouvoirs supérieurs.

Il tendait à doter le pays d'une institution à même d'aider à la bonne solution des problèmes de crédit et destinée à collaborer avec les banques particulières d'une part, la Banque Nationale, la Caisse d'Epargne et la Société de Crédit à l'Industrie d'autre part.

Il avait pour objet immédiat la coordination et la liquidation progressive des interventions de l'Etat en matière de crédit bancaire; mais, dès l'origine, le législateur avait sagement envisagé que des missions plus étendues pourraient être confiées à l'Institut et avait, en conséquence, donné un cadre assez large à son activité.

Voir :

Doc. de la Chambre des Représentants :

433 (Session de 1948-1949) : Projet de loi.

443 (session de 1948-1949) : Rapport.

Annales de la Chambre des Représentants :

11 mai 1949.

Wegens de nieuwigheid zelf van de gekozen formule, bleek het nuttig de duur op slechts vijf jaren vast te stellen en aan de Koning macht te verlenen om de vervroegde ontbinding uit te spreken of om de aanvankelijk voorziene duur voor achtereenvolgende termijnen te verlengen.

Sedert zijn oprichting en dank zij een wijs en bevoegd beleid, heeft het H.W.I. in ons kredietstelsel een onvervangbare rol van allereerste rang vervuld, zodat zijn duur niet alleen verlengd werd, doch zijn actiemiddelen moeten verhoogd worden.

De voornaamste bedrijvigheid van het Instituut is van tweeërlei aard. Eensdeels verdisconteert het de accepten van de banken die in België hoe langer hoe meer een werktuig van financiering op korte termijn worden, dat zeer gerieflijk is voor de vlotte ontwikkeling van onze in- en uitvoerhandel. Anderdeels verleent het kredieten op « korte » half lange termijn voor het herstel van bedrijfskapitalen van ondernemingen en voor de uitvoering van hun fabricageprogramma's.

Om zijn doel te verwezenlijken beschikt het Instituut over zijn eigen middelen en over het geld, dat het binnen de perken van zijn statuut op de kapitaalmarkt vraagt. Zo komt het dat het, in de praktijk, in België het regulerend lichaam van het callgeld geworden is.

De effecten, die met zijn handtekening bekleed zijn, worden door de Nationale Bank van België ter verdiscontering aangenomen onder de bij de wet en de statuten vastgestelde voorwaarden. Zij vormen waarden op korte termijn, die een uitstekend gebruik vinden in de kapitaalmarkt en aan de banken, welke momenteel over teveel liquide middelen beschikken, de gelegenheid leveren om eersterangspapier in portefeuille te nemen. Deze werkwijze maakt het mogelijk, zoals de promotors van het Instituut het hoopten, de meeste baat te trekken uit de middelen van het bankstelsel, alvorens beroep te doen op het krediet van de Centrale Bank. In andere woorden, het Instituut breidt de kredietmogelijkheden uit zonder gevaar van inflatie te doen ontstaan.

Het Instituut werd opgericht met een kapitaal van 200 miljoen frank, waarvan 20 t.h. gestort; ter uitvoering van de besluitwet van 14 December 1946, werd het kapitaal op 400 miljoen frank gebracht en buitendien bestaan er reserves ten belope van een 40-tal miljoen. Deze eigen middelen zouden in de allereerste plaats de eventuele verliezen dekken. Voor zulke verliezen bestaat weinig kans; inderdaad, de door het Instituut op zich genomen risico's zijn gedekt door de verscheidene persoonlijke of zakelijke aan elke der uitgevoerde verrichtingen verbonden waarborgen. Het is een hulde die zowel aan het degelijk beheer van het Instituut aan als de kwaliteit van de cliënteel moet gebracht worden dat, ondanks al de spanningen die zich in de zakenwereld hebben voorgedaan en nl. gedurende en na de oorlog, het H.W.I. nooit op de waarborg van de Staat heeft moeten beroep doen.

En raison de la nouveauté même de la formule choisie, il avait paru utile de ne fixer la durée qu'à cinq années et de donner au Roi pouvoir de prononcer la dissolution anticipée ou de proroger pour des termes successifs la durée initialement prévue.

Depuis sa constitution, et grâce à une gestion sage et compétente, l'I. R. G. a assumé dans notre système de crédit un rôle primordial et irremplaçable, si bien que non seulement sa durée en a été prorogée, mais que ses moyens d'action doivent être augmentés.

L'activité principale de l'Institut est double. D'une part, il escompte les acceptations des banques qui deviennent de plus en plus en Belgique un instrument de financement à court terme d'une grande aisance pour le développement rapide de notre commerce d'importation et d'exportation. D'autre part, il octroie des crédits à « court » moyen terme pour la reconstitution du fonds de roulement des entreprises et pour l'exécution de leurs programmes de fabrication.

Pour réaliser son objet, l'Institut dispose de ses moyens propres et de l'appel qu'il fait, dans les limites de ses statuts, au marché des capitaux. C'est ainsi qu'il est devenu en pratique le régularisateur en Belgique de l'argent au jour le jour.

Les effets portant sa signature sont admis à l'escompte par la Banque Nationale de Belgique dans les conditions fixées par la loi et les statuts. Ils constituent des valeurs à court terme qui trouvent un excellent emploi dans le marché des capitaux et fournissent aux banques disposant momentanément d'un excès de liquidités, l'occasion de prendre en portefeuille du papier de premier ordre. Ce procédé permet, comme l'ont espéré les initiateurs de l'Institut, de retirer au mieux, profit des ressources du système bancaire avant de recourir au crédit de la Banque Centrale.

En d'autres mots, l'Institut étend les possibilités de crédit sans créer de danger d'inflation.

L'Institut a été constitué au capital de deux cents millions de francs, libéré de 20 %; en exécution de l'arrêté-loi du 14 décembre 1946, le capital a été porté à quatre cents millions de francs et il y a, en outre, des réserves à concurrence d'une quarantaine de millions. Ces moyens propres couvriraient, en tout premier lieu, les pertes éventuelles. Celles-ci paraissent peu probables; en effet, les risques encourus par l'Institut sont couverts par les diverses garanties personnelles ou réelles attachées à chacune des opérations traitées. C'est un hommage que l'on doit rendre tant à la bonne gestion de l'Institut qu'à la qualité de la clientèle que, malgré toutes les tensions qui se sont produites dans le monde des affaires, et notamment avant, pendant et après la guerre, l'I. R. G. n'a jamais dû faire appel à la garantie de l'Etat.

Deze waarborgt inderdaad tegenover derden de goede afloop van de verrichtingen van het Instituut. Het totaal van die verbintenissen, daarin begrepen al de indosseringen van effecten, avals en om het even welke waarborgen mochten aanvankelijk niet meer dan 2 milliard frank overschrijden. Dit bedrag werd na de oorlog opgevoerd tot 4 milliard frank. Thans wordt U voorgesteld deze waarborg tot 6 milliard frank te verhogen.

Zoals de memorie van toelichting zegt, in de tegenwoordige stand van zaken blijkt de grens van 4 milliard te nauw, gelet op het prijzenpeil en op de financieringsbehoeften. De nieuwe maximumgrens van de Staatswaarborg zal slechts het drievoudige zijn van de vóór-oorlogse en zulks niettegenstaande de verhoging van de economische bedrijvigheid, van de noodzakelijkheid alle redelijke middelen te gebruiken om de buitenlandse handel te bevorderen en het behoud en de vooruitgang van ons bedrijfsleven in het algemeen te begunstigen.

Uw Commissie stelt U dienvolgens de goedkeuring voor van het ontwerp dat ons door de Kamer is overgemaakt en stelt vast dat het op het gepaste uur komt, want het zal een van de meest doelmatige werktuigen zijn in de strijd tegen de werkloosheid.

Een lid van de Commissie heeft de vrees uitgedrukt dat in een zekere mate het Instituut dezelfde functie zou gaan vervullen als de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, daar deze ook in haar doelstelling en in haar rol het krediet op half lange termijn omvat. Deze vrees schijnt niet gegrond te zijn. Feitelijk houdt het Instituut zich op het gebied van krediet op half lange termijn eer bezig met krediet op « korte »-half lange termijn, en de mogelijkheden van herdiscontering die het schept worden wezenlijk slechts in werking gesteld voor een gering deel van de verleende kredieten. Anderzijds zou de Hoge Raad van Financiën zijn coördinatie rol kunnen vervullen en al zijn invloed kunnen gebruiken indien — wat onwaarschijnlijk is — enig conflict zich moest voordoen.

Het wetsontwerp en dit verslag werden eenparig aangenomen.

De Verslaggever,

M. SCHOT.

De Voorzitter,

C. VAN OVERBERGH.

Celui-ci, en effet, garantit vis-à-vis des tiers la bonne fin des opérations de l'Institut. Le total de ces engagements, en ce compris tous les endos d'effets, avals et garanties quelconques, ne pouvait, à l'origine, dépasser deux milliards de francs. Il a été relevé, après la guerre, à quatre milliards de francs. Il vous est proposé actuellement de le porter à six milliards de francs.

Comme le dit l'exposé des motifs, dans l'état actuel des choses, la limite de quatre milliards s'avère trop étroite eu égard aux niveaux des prix et aux besoins du financement. Le nouveau plafond de la garantie de l'Etat ne sera que le triple de celui d'avant-guerre et ce malgré l'augmentation de l'activité économique et la nécessité d'user de tous moyens raisonnables pour promouvoir le commerce extérieur et favoriser le maintien et le progrès de notre économie en général.

Votre Commission vous propose, en conséquence, l'adoption du projet qui nous est transmis par la Chambre, et constate qu'il vient à son heure, car il sera un des instruments les plus efficaces dans la lutte contre le chômage.

Un membre de la Commission a exprimé la crainte que, dans une certaine mesure, l'Institut ne fasse double emploi avec la Société Nationale de Crédit à l'Industrie, celle-ci ayant aussi dans son objet et dans son rôle le crédit à moyen terme. Cette crainte paraît non fondée. En fait, l'Institut, en matière de crédit à moyen terme, s'occupe plutôt de crédit à « court » moyen terme et les possibilités de réescompte qu'il cède, ne sont effectivement mises en œuvre que pour une faible fraction des crédits octroyés. D'autre part, le Conseil Supérieur des Finances pourrait remplir son rôle de coordination, user de toute son influence si un conflit quelconque — chose improbable — se produisait.

Le projet de loi et le présent rapport ont été adoptés à l'unanimité.

Le Rapporteur,

M. SCHOT.

Le Président,

C. VAN OVERBERGH.